

*Leszek Marius Jakoniuk**Uniwersytet w Białymstoku* 0000-0001-6571-3923

DOI: 10.15290/rtk.2025.24.09

Sprawozdanie z działalności Katedry Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku w roku akademickim 2024/2025

Kadra Katedry Teologii Katolickiej

Na Uniwersytecie w Białymstoku w katedrze Katedry Teologii Katolickiej w roku akademickim 2024/2025 zatrudnionych było trzech pracowników. Wśród nich jest dwóch pracowników naukowo-dydaktycznych. Na stanowisku profesora nadzwyczajnego zatrudniony był ks. dr hab. Andrzej Proniewski na całym etacie, który jest także kierownikiem Katedry Teologii Katolickiej. Ksiądz dr Tadeusz Kasabuła był zatrudniony na stanowisku adiunkta w wymiarze pół etatu. Oprócz pracowników naukowo-dydaktycznych na stanowisku pracownika administracyjnego w Katedrze Teologii Katolickiej był zatrudniony ks. mgr lic. Leszek M. Jakoniuk na całym etacie. Siedziba Katedry Teologii Katolickiej mieści się przy ul. Zamenhofa 15 w Białymstoku, w pomieszczeniach należących do Uniwersytetu w Białymstoku.

Działalność dydaktyczna

W ramach działalności dydaktycznej pracownicy KTK przeprowadzili następujące wykłady:

ks. dr hab. Andrzej Proniewski, prof. UwB (210 godzin)

- seminarium licencjackie (50 godz.), cz. 1 i cz. 2, Wydział Nauk o Edukacji;
- seminarium magisterskie (50 godz.), cz. 1 i cz. 2, Wydział Nauk o Edukacji;

- seminarium magisterskie (25 godz.), cz. 3 i cz. 4, Wydział Nauk o Edukacji;
- seminarium magisterskie (25 godz.), cz. 3 i cz. 4, Wydział Nauk o Edukacji;
- seminarium magisterskie (60 godz.), cz. 1 i cz. 2, Wydział Studiów Kulturowych.

ks. dr Tadeusz Kasabuła, adiunkt (30 godzin)

- wykład: *O kondycji kulturowej Europy przełomu XX/XXI wieku* (30 godz.), Wydział Studiów Kulturowych.

Konferencje naukowe

Katedra Teologii Katolickiej UwB w okresie sprawozdawczym była współorganizatorem konferencji naukowych:

- międzynarodowa konferencja naukowa „Synodalność w Kościele. Fundamenty biblijno-historyczno-teologiczno-prawne” (Białystok, 16 listopada 2024) (organizator);
- „Pielgrzymi nadziei – Jubileusz Zwyczajny 2025 roku w perspektywie duszpasterskiej” – konferencja naukowa (Białystok, 11 stycznia 2025).

Reports

Działalność naukowo-badawcza

Pracownicy Katedry Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku w roku sprawozdawczym opublikowali następujące publikacje naukowe:

ks. dr hab. Andrzej Proniewski, prof. UwB

Monografie:

- *Kulturowo-etyczne implikacje międzynarodowego prawa wojennego*, Białystok 2025, ss. 142.

Rozdziały książek:

- *W kierunku teleologii dziecka*, w: E. Kryńska (red.), *Dziecko w historii. Między godnością a zniewoleniem. Wychowanie od Bolesława Chrobrego do współczesności*, t. 3, Białystok 2025, w druku.

Artykuły naukowe:

- *Theological and Empirical Knowledge in the Discovery of the Eucharistic Presence. The Example of Sokółka*, „Rocznik Teologii Katolickiej”, 23 (2024), s. 47-63;
- *Sakrament chrztu świętego źródłem tria munera Christi w nauczaniu papieża Franciszka*, „Studia Teologii Dogmatycznej”, 10 (2024), s. 80-97;

- *The Contribution of Eugenio Corecco to Understanding the Synodality of the Church*, „*Verbum Vitae*”, 2 (2025) 43, s. 413-430.

Publikacje popularyzujące naukę:

- *Nasz Arcybiskup*, „*Drogi Miłosierdzia*”, 11 (2024) 171, s. 8-10;
- *Nadzieja*, „*Drogi Miłosierdzia*”, 2 (2025) 174, s. 14-15.

ks. dr Tadeusz Kasabuła

Artykuły naukowe:

- *The Genesis and Evolution of Non-collegiate Canon Chapters at the Cathedral Chapter in Vilnius (1388-1945) and in Białystok (1945-1993)*, „*Rocznik Teologii Katolickiej*”, 23 (2024), s. 79-92;
- *Nauczanie prawd wiary w diecezji wileńskiej w dobie reform i zmierzchu Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, „*Studia Teologii Dogmatycznej*”, 10 (2024), s. 29-40.

ks. mgr lic. Leszek M. Jakoniuk

Artykuły naukowe:

- *Paryska Katedra Notre-Dame. Kilka słów na temat tłumaczenia tekstów Laurenta Ulricha, arcybiskupa Paryża (La cathédrale Notre-Dame de Paris. Libres propos sur la traduction des textes de Monseigneur Laurent Ulrich, archevêque de Paris)*, „*Studia Teologii Dogmatycznej*”, 10 (2024), s. 119-123.

Tłumaczenia tekstów na język polski:

- Laurent Ulrich, *Słowa wdzięczności wypowiedziane po przemówieniu prezydenta Republiki Francuskiej (sobota, 7 grudnia 2024 r., Notre-Dame de Paris)*, tłum. Leszek M. Jakoniuk, „*Studia Teologii Dogmatycznej*”, 10 (2024), s. 124-125;
- Laurent Ulrich, *Homilia abp. Laurenta Ulricha – nabożeństwo po-nownego otwarcia paryskiej katedry Notre-Dame (sobota, 7 grudnia 2024 r., Notre-Dame de Paris)*, tłum. Leszek M. Jakoniuk, „*Studia Teologii Dogmatycznej*”, 10 (2024), s. 126-127;
- Laurent Ulrich, *Homilia abp. Laurenta Ulricha – msza z obrzędem konsekracji ołtarza w paryskiej katedrze Notre-Dame (niedziela, 8 grudnia 2024 r., Notre-Dame de Paris)*, tłum. Leszek M. Jakoniuk, „*Studia Teologii Dogmatycznej*”, 10 (2024), s. 128-131.

Udział w konferencjach, zjazdach naukowych i wydarzeniach kulturalno-naukowych, referaty

W roku akademickim 2024/2025 pracownicy Katedry Teologii Katolickiej oprócz uczestniczenia w wydarzeniach współorganizowanych

przez KTK wzięli udział w konferencjach, sympozjach, zjazdach, prelekcjach, wernisażach, wystawach:

ks. dr hab. Andrzej Proniewski, prof. UwB

- konferencja naukowa „Kompleksowa ekspedycja jaćwieska, czyli o uprawianiu nauki bez widoków na punkty” (Elk, Muzeum Historyczne, 7 listopada 2024), udział jako członek Komisji Nauk Humanistycznych przy Oddziale PAN w Olsztynie i w Białymstoku z siedzibą w Olsztynie;
- międzynarodowa konferencja naukowa „Synodalność w Kościele. Fundamenty biblijno-historyczno-teologiczno-prawne” (Białystok, Centrum Wystawienniczo-Konferencyjne, 16 listopada 2024), otwarcie konferencji i merytoryczne wprowadzenie;
- konferencja naukowa „Pielgrzymi nadziei – Jubileusz Zwyczajny 2025 roku w perspektywie duszpasterskiej” (Białystok, 11 stycznia 2025), członek komitetu organizacyjnego, prowadzenie konferencji;
- XXVI Międzynarodowy Kongres Mariologiczno-Maryjny „Jubileusz i synodalność – Kościół mający oblicze i praktykę maryjną” (Rzym, 3-7 września 2025), referat: „Komunia – Uczestnictwo – Misja – wymiana darów pomiędzy Maryją Matką Kościoła (*Maria Mater Ecclesiae*) i Kościołem Synodalnym Matką (*Ecclesia Mater Synodalis*)”;
- konferencja naukowa „Wokół chrześcijańskiej nadziei” (Gniezno, 15-17 września 2025), udział zgodnie ze statutem TTD;
- konferencja naukowa „Wokół zagadnienia wolności religijnej – perspektywa fundamentalno-teologiczna” (Opole, 17-19 września 2025), udział zgodnie ze statutem STF;
- konferencja naukowa „Potrzeba, tworzenie i działalność diecezjalnego zespołu ds. formacji presbiterów” (Częstochowa, 23-24 września 2025), udział.

ks. dr Tadeusz Kasabuła

- wystawa „Dziedzictwo do życia przywrócone” w kościele parafialnym pw. św. Agnieszki w Goniądzu w ramach obchodów jubileuszu 600-lecia parafii i 100-lecia budowy kościoła parafialnego (Goniądz, 9-29 listopada 2024), organizacja, kustosz wystawy;
- wystawa „Dziedzictwo do życia przywrócone” w kościele parafialnym pw. św. Kazimierza w Białymstoku (Białystok, 30 listopada – 15 grudnia 2024), organizacja, kustosz wystawy;

- konferencja naukowa „1000-lecie koronacji królewskich w katedrze gnieźnieńskiej” (Gniezno, 3-5 kwietnia 2025), udział, głos w dyskusji;
- wernisaż wystawy „Wilno – Kraków (1925-2025). 100 lat stołecznych prowincji kościelnych na kartach pocztowych dwudziestolecia międzywojennego” w ramach Nocy Muzeów 2025 (Białystok, 17-18 maja 2025), organizacja;
- wernisaż wystawy „Jan Styka – portrety” (białostocka premiera) w ramach Nocy Muzeów 2025 (Białystok, 17-18 maja 2025), organizacja;
- wernisaż wystawy „Ocalone od zapomnienia. Wileński rodowód Kościoła białostockiego” w ramach Nocy Muzeów 2025 (Białystok, 17-18 maja 2025), organizacja;
- międzynarodowa konferencja naukowa „Otoczmy troską życie” w ramach VII Dni Godności Życia (Białystok, 5-6 września 2025), współorganizacja.

ks. mgr lic. Leszek M. Jakoniuk

- konferencja „«Serce Miłości»: duchowe i społeczne przesłanie encykliki papieża Franciszka *Dilexit Nos*” (Białystok, 6 grudnia 2024), prelegent;
- cykl konferencji popularyzujących naukę poświęconych głównym prawdom wiary „Credimus. Taka jest nasza wiara, taka jest wiara Kościoła” (Białystok, 19 stycznia – 15 czerwca 2025), prelegent;
- cykl konferencji popularyzujących naukę „Konferencje poświęcone katechizmowej nauce o sakramencie namaszczenia chorych” (Białystok, 3-10 lutego 2025), prelegent;
- konferencja naukowa „Katecheza w Polsce – nowa rzeczywistość, nowa szansa” (Pelplin, 20-22 maja 2025), uczestnik;
- konferencja naukowa „W trosce o skuteczną katechizację” (Skorzeszyce, 8-10 września 2025), uczestnik;
- konferencja naukowa „Nadzieja zawieść nie może (por. Rz 5,5). W poszukiwaniu perspektyw działalności edukacyjnej i katechetycznej Kościoła katolickiego w Polsce” (Porszewice, 19-18 września 2025), uczestnik.

Studia podyplomowe

Katedra Teologii Katolickiej, analizując dynamiczne przemiany społeczne, kulturowe i technologiczne, zauważyła, iż współczesne duszpasterstwo potrzebuje nowych kompetencji. Stąd też w roku akademickim 2024/2025 pracownicy KTK podjęli prace, które doprowadziły

do sfinalizowania opracowania pełnej koncepcji, programu oraz dokumentacji niezbędnej do otwarcia nowych dwusemestralnych studiów podyplomowych pod nazwą „Duszpasterstwo i współczesne wyzwania Kościoła”.

Studia te mają na celu przygotowanie duchownych do skutecznej posługi w XXI wieku, podnosząc ich kwalifikacje oraz wyposażając w umiejętności niezbędne do mierzenia się z aktualnymi wyzwaniami Kościoła katolickiego. Uczestnicy studiów zapoznają się z zagadnieniami teologii praktycznej, problematyką społeczno-kulturową współczesnego duszpasterstwa oraz narzędziami sprzyjającymi bardziej efektywnej pracy parafialnej. Program studiów obejmuje sześć kluczowych bloków tematycznych, wprowadzających do zagadnień biblijno-teologicznych, psychologiczno-pedagogicznych, duszpasterskich, społecznych, prawnych i historyczno-kulturowych. Studia podyplomowe zostały umiejscowione w trzech dyscyplinach: nauki teologiczne, nauki społeczne i nauki humanistyczne. Efekty uczenia się zostały zdefiniowane z uwzględnieniem realnego zapotrzebowania otoczenia społeczno-gospodarczego. W procesie konsultacji wykorzystano opinie interesariuszy zewnętrznych, jakimi jest lokalna społeczność Podlasia wchodząca w struktury archidiecezji białostockiej, diecezji łomżyńskiej, ełckiej i drohiczyńskiej. W definiowaniu efektów uczenia się uwzględniono także zapotrzebowanie potencjalnych słuchaczy w formie wypełnionej ankiety opracowanej przez socjologów z Uniwersytetu w Białymstoku. Po przyjęciu stosownej uchwały Senatu UwB studia podyplomowe zostały włączone do oferty edukacyjnej tej uczelni. Ich pierwsza edycja rozpocznie się w roku akademickim 2025/2026.

Reports

Wydawnictwo

Nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu w Białymstoku w ramach działalności KTK ukazały się w roku akademickim 2024/2025 następujące pozycje:

- „Rocznik Teologii Katolickiej”, Białystok 2024, t. 23 (40 punktów);
 - „Studia Teologii Dogmatycznej”, Białystok 2024, t. 10 (20 punktów).
- Seria wydawnicza Katedry Teologii Katolickiej: *Teologia (w) dialogu*:
- Tom 1: A. Proniewski, *Kulturowo-etyczne implikacje międzynarodowego prawa wojennego*, Białystok 2025, ss. 142.
 - Tom 2: D. Adamski, *Porównanie technologii przetwarzania wielowątkowego na platformie .NET na przykładzie aplikacji przeszukującej zasoby Internetu*, Białystok 2025, ss. 124.

Projekty

Katedra Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku realizuje projekt „Synodalność w Kościele. Konferencja międzynarodowa «Historia i Perspektywy»”. Projekt został przyjęty do finansowania w drodze konkursu. Dofinansowanie w kwocie 31 405 zł ze środków budżetu państwa zostało przyznane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Doskonała nauka II”. Realizacja projektu: 31 grudnia 2023 r. – 30 grudnia 2025 r.

Działalność międzynarodowa

Zainicjowanie, uruchomienie i kontynuacja projektu teologiczno-katechetycznego kursu kształcącego w Wilnie na Wydziale Ekonomiczno-Informatycznym Filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie we współpracy z Katedrą Teologii Katolickiej w ramach podpisanych umów pomiędzy Archidiecezją Wileńską a Uniwersytetem w Białymstoku (rok akademicki 2024/2025).

Współpraca naukowa z Wydziałem Teologicznym w Lugano w ramach międzynarodowego projektu *Opera omnia di Eugenio Corecco*.